

Programma Tata Steel 2024-2030

Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel

Provincie Noord-Holland

Gemeente Beverwijk
Gemeente Heemskerk
Gemeente Velsen
(IJmondgemeenten)

Programma Tata Steel 2024-2030
17 december 2023

INHOUD

Inhoud

- 5 | **Inleiding: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond**
- 10 | **1 Spoor 1: Monitoring en Onderzoek**
- 15 | **2 Spoor 2: Versterken Vergunningen, toezicht & handhaving (VTH) en verbeteren wet- en regelgeving**
- 20 | **3 Spoor 3: Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie**
- 23 | **4 Spoor 4: Omgeving en Communicatie**
- 25 | **5 Nawoord**
- 26 | **6 Bijlage**

VOORWOORD

Voor u ligt het Programma Tata Steel 2024-2030: een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel. In november 2020 is het Programma Tata Steel 2020-2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond door de provincie en de IJmondgemeenten gepresenteerd. Sindsdien zijn er veel ontwikkelingen geweest rondom Tata Steel. Daarom hebben we het programma en de acties geactualiseerd. De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten werken hierin verder aan ons gezamenlijke doel: de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond zoveel mogelijk verminderen. De ervaring heeft ons geleerd dat de dynamiek in het dossier Tata Steel zo groot is, dat het verstandig is om concrete acties en beleid te richten op de periode tot 2030. De eerste verduurzamingsstap voor groen staal moet voor 2030 zijn afgerond. Daarmee is 2030 een logische tijdshorizon. In de periode 2024-2030 leggen we met concrete acties de basis voor de transitie die het bedrijf gaat maken.

De nadruk ligt wederom op onze concrete activiteiten voor de komende drie jaar. Tegelijkertijd houden we wel het perspectief op de periode na 2030. Wat we vandaag doen is immers bepalend voor de toekomst. De door Tata Steel ingezette eerste verduurzamingsstap moet er onder andere toe leiden dat de Kookgasfabriek 2 en Hoogoven 7 voor 2030 sluiten. Dat is voor ons een belangrijke tussenstap, maar geen einddoel. Wij willen ook zicht op verdere verbetering en verdere verduurzaming na 2030. Tata Steel heeft de ambitie om in 2045 CO₂-neutraal staal te maken. Het is daarom belangrijk om tijdig vooruit te kijken naar wat er nodig is tussen 2030- 2045 voor de ambitie van Tata Steel.

De afgelopen jaren zijn de zorgen over gezondheidsrisico's in de IJmond toegenomen. Onderzoek wijst uit dat een belangrijk gedeelte van de gezondheidseffecten en overlast wordt veroorzaakt door Tata Steel. Dit maakt een programmatische aanpak noodzakelijk. Wij als verantwoordelijke overheden delen de zorgen van inwoners en vinden het belangrijk om de IJmond gezonder te maken. Tegelijkertijd zorgt Tata Steel voor economische groei en werkgelegenheid, en is het bedrijf onderdeel van de regionale identiteit. Er is daarom plaats voor Tata Steel in de IJmond, maar er is alleen toekomst voor industriële bedrijven in Noord-Holland die de transitie naar schone en duurzame productie kunnen en willen maken. Dat geldt in het bijzonder voor Tata Steel. Wij willen dat Tata Steel in Nederland de kans krijgt om te verduurzamen: beter groen hier, dan grijs elders. Dat is de manier waarop wij werken aan een duurzamere wereld en een gezondere IJmond, met behoud van werkgelegenheid en de mede door Tata Steel gevormde regionale identiteit die wij koesteren.

Omdat er in de IJmond dicht op de industrie wordt gewoond en gerecreëerd, zal er altijd een bepaalde mate van hinder en negatieve effecten op de gezondheid blijven: Met de verduurzamingstransitie van Tata Steel zal de uitstoot steeds verder afnemen, maar een uitstoot van 0 is onmogelijk. Daarom is de vraag die we met elkaar moeten beantwoorden, welke gezondheidsrisico's we acceptabel vinden. Die vraag komt rondom Tata Steel scherp naar voren, maar geldt voor alle plekken in Nederland waar wonen, recreëren, industrie en mobiliteit dicht bij elkaar zitten. Daarmee is het een grotere vraag die voor heel Nederland of voor heel Europa beantwoord zal moeten worden en niet in voorliggend Programma Tata Steel. Wel geeft het dossier Tata Steel een belangrijke impuls aan het opwerpen van deze vraag en kan het mede richting geven voor de beantwoording ervan.

Er is in de IJmond een nieuwe balans nodig tussen industrie en de omgeving. Hier ligt een taak voor de overheid, maar Tata Steel is en blijft als bedrijf als eerste verantwoordelijk om zorg te dragen voor een goede naleving van de vergunning en een verantwoorde bedrijfsvoering. Ook moet het bedrijf zich rekenschap geven van de gevolgen voor de leefomgeving. Hoewel Tata Steel negatieve effecten heeft op de gezondheid en veiligheid in de regio, opereert het staalbedrijf over het algemeen binnen de wettelijke kaders en normen. Dit is een belangrijk dilemma, want tegelijkertijd blijkt uit onderzoek dat inwoners van de IJmond verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Hier zit een discrepantie die moeilijk uit te leggen is aan bewoners in de IJmond. Het vertrouwen van inwoners in de overheid komt mede hierdoor onder druk te staan. Verschillende rapporten, zoals van de [Randstedelijke Rekenkamer](#) in 2021 en van de [Onderzoeksraad voor Veiligheid](#) in 2023, wijzen daar ook op. Omwonenden moeten erop kunnen vertrouwen dat we hen zo goed mogelijk beschermen tegen de gezondheidsrisico's van industriële emissies, en het herstellen van dit vertrouwen verdient dan ook onze grootst mogelijke aandacht.

We beseffen goed dat we dit samen met de omgeving moeten doen – overheid en inwoner kunnen niet zonder elkaar. Immers, mede door de inspanningen van omwonenden zijn er concrete verbetertrajecten gestart bij Tata Steel. We beseffen echter ook dat dit een proces van de lange adem is, waarin het vertrouwen pas echt kan worden hersteld als de leefomgeving in de IJmond aantoonbaar gezonder is geworden.

Jeroen Olthof, gedeputeerde provincie Noord-Holland
Brigitte van den Berg, wethouder gemeente Beverwijk
Aad Schoorl, wethouder gemeente Heemskerk
Jeroen Verwoort, wethouder gemeente Velsen

INLEIDING: SAMENWERKEN AAN EEN GEZONDERE EN VEILIGE IJMOND

BELEIDSONTWIKKELINGEN IN DE IJMOND

Na de grafietregens van 2018 steeg de aandacht voor de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid. Dit onderstreepte de noodzaak voor een gezamenlijk Programma Tata Steel. Ook kwam er meer onderzoek naar onder andere gezondheidsklachten, stofdepositie en PAK en metalen in de IJmond. Hoewel de verschillende soorten emissies van Tata Steel de afgelopen jaren afnamen, zijn de zorgen over de gezondheidsrisico's en de kwaliteit van de leefomgeving in de IJmond toegenomen. Het onderzoek "[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)" van het RIVM uit 2023 toont een direct verband aan tussen de emissies van Tata Steel en extra gezondheidsrisico's voor omwonenden en de kwaliteit van de leefomgeving. Deze extra gezondheidsrisico's zijn vooral toe te schrijven aan blootstelling aan fijnstof en stikstofdioxide en aan hinder door neergedaald stof, geur en geluid. De studie laat zien dat gezondheidswinst kan worden behaald door de uitstoot hiervan te verminderen. Ook is gezondheidswinst te halen door de vermindering van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en lood. Ons doel is om de leefomgeving in de IJmond voortdurend te verbeteren. Hierbij gebruiken we het uitgangspunt van de GGD: iedere verbetering van luchtkwaliteit en vermindering van hinder geeft gezondheidswinst. Deze richting is ook opgenomen in het door de provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten ondertekende landelijke [Schone Lucht Akkoord](#) (SLA), en in de regionale uitwerking hiervan: het Programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond. Het [Programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond](#) richt zich op bronnen in de IJmond naast Tata Steel.

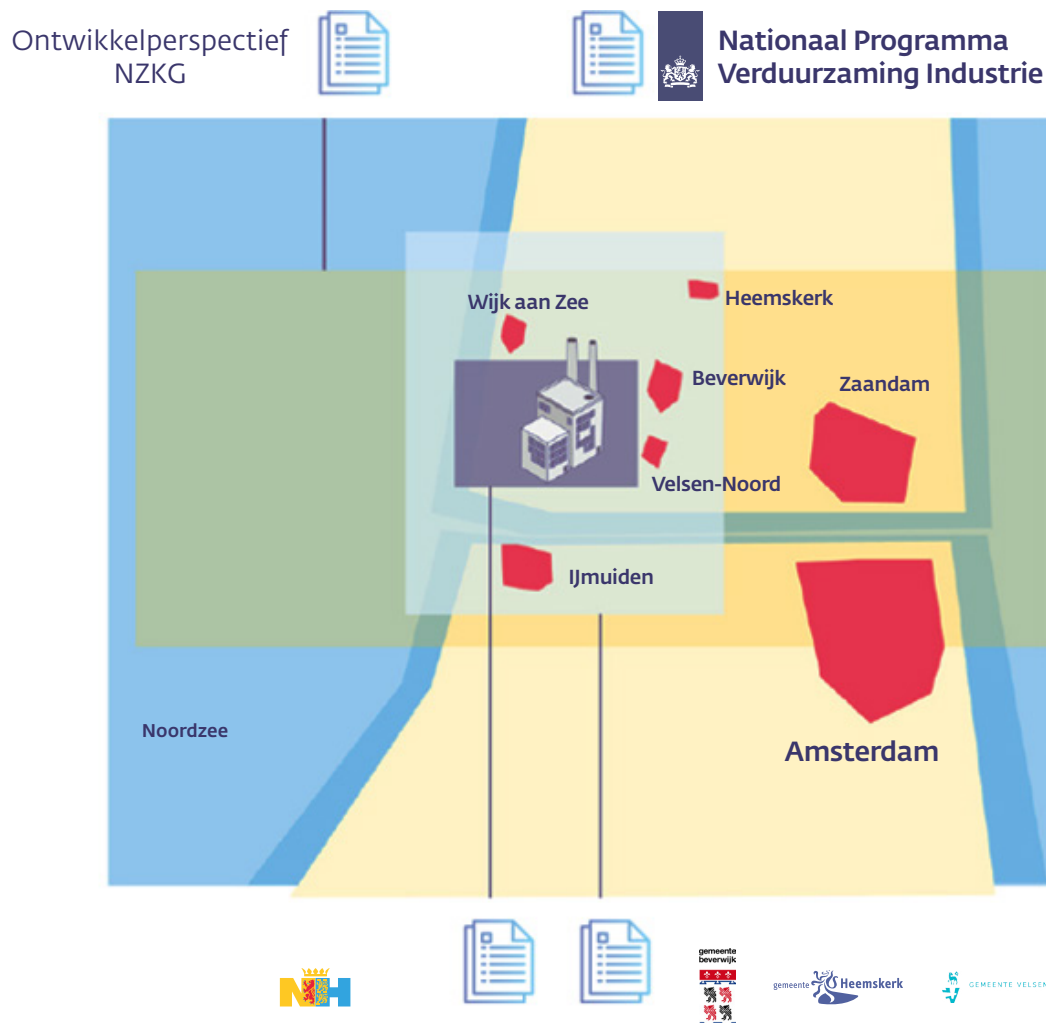
Verder is de IJmond en in het bijzonder Tata Steel een belangrijk onderdeel van het Noordzeekanaalgebied. In het [Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied](#) wordt geschetst welke ontwikkelingen er allemaal op het gebied afkomen en welke dilemma's en keuzes er ontstaan bij het verdelen van de beperkte (milieu) ruimte. In het Ontwikkelperspectief komen meerdere opgaven zoals een gezonde leefomgeving en de energietransitie samen; opgaven waar Tata Steel en acties in dit programma ook invloed op hebben. Zo zijn er vanuit de provincie, maar ook vanuit de gemeenten, het Rijk en het Programmabureau Noordzeekanaalgebied verschillende beleidsontwikkelingen die invloed hebben op Tata Steel. De samenhang tussen al deze beleidsontwikkelingen in de IJmond wordt weergegeven in de figuur op de volgende pagina.

VERDUURZAMING INDUSTRIE EN GROEN STAAL

Op de langere termijn is alleen het terugdringen van emissies bij de bestaande installaties op het terrein van Tata Steel niet voldoende voor een gezondere leefomgeving. Als grootste industriële uitstoter van CO₂ en stikstof in Nederland zal Tata Steel moeten verduurzamen, wat ook bijdraagt aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Met de huidige verduurzamingsplannen van Tata Steel verdwijnen onder meer de CO₂- uitstotende hoogovens. Hetzelfde geldt voor de kookgasfabrieken, die van steenkool cokes maken. Tata Steel heeft als doel om in 2045 CO₂-neutraal staal te maken. Dit past in de huidige nationale en provinciale doelen voor 2050. De route naar het halen van deze doelen is vooral de verantwoordelijkheid van Tata Steel, binnen de kaders en randvoorwaarden die de overheid daarvoor stelt. Het project [Heracless-Groen Staal](#) is de eerste stap. Bij dit project spelen de provincie en het Rijk een belangrijke rol.

Met het [Nationaal Programma Verduurzaming Industrie](#) (NPVI) ondersteunt het Rijk de verduurzaming van het industriecollier Noordzeekanaalgebied, inclusief Tata Steel. Ondersteuning vanuit het NPVI ziet onder andere toe op de tijdige realisatie van energie-infrastructuur als randvoorwaarde, en een maatwerk-aanpak voor de verduurzamingsplannen van Tata Steel. In de maatwerk-aanpak ligt een kans om aanvullende bovenwettelijke (milieu)maatregelen overeen te komen voor een gezondere leefomgeving in de IJmond, als voorwaarde voor mogelijke financiële ondersteuning van de verduurzamingsplannen van

Tata Steel. Voor de provincie en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied ligt er een grote opgave in de ruimtelijke ordening en vergunningverlening om Heraclius-Groen Staal mogelijk te maken.

Programma Tata Steel
2024-2030

Programma Gezondheid en
Luchtkwaliteit IJmond

Samenhang tussen verschillende beleidsontwikkelingen in de IJmond.

MEERDERE SAMENWERKENDE OVERHEDEN

De provincie Noord-Holland is het wettelijk bevoegde gezag (vergunningverlener, toezichthouder en handhaver, VTH) binnen het VTH-stelsel voor Tata Steel op het gebied van het omgevingsrecht. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NKZG) voert namens de provincie deze VTH-taken uit richting Tata Steel. Tata Steel ligt op het grondgebied van de gemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk: de IJmondgemeenten. Zij zijn de eerstverantwoordelijke overheid voor de gezondheid van inwoners en voor de ruimtelijke ordening. De gemeenten worden daarbij ondersteund door de GGD Kennemerland. De Omgevingsdienst IJmond (OD IJmond) voert voor de IJmondgemeenten de VTH-taken uit. De OD IJmond ziet niet toe op Tata Steel, maar ondersteunt de IJmondgemeenten in hun adviesrol richting de provincie over (concept)vergunningen voor Tata Steel. Sinds november 2019 overleggen de provincie Noord-Holland, de IJmondgemeenten, de OD NKZG, de OD IJmond en de GGD Kennemerland periodiek in het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid IJmond. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is hier sinds 2023 ook bij aangesloten. Tata Steel is in het Bestuurlijk Overleg niet het enige, maar wel een zeer belangrijk onderwerp. Via dit overleg, en via een ambtelijke werkgroep met vertegenwoordiging vanuit alle betrokken partners, houden wij elkaar op de hoogte en maken we waar nodig afspraken. Optreden naar buiten als één overheid krijgt met het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid op bestuurlijk niveau vorm.

Ook richting de bewoners in de IJmond en Tata Steel vormen we met andere overheden één overheid. Daarbij heeft ieder haar eigen rol of bevoegdheid richting Tata Steel ([Bijlage](#)). Naast de direct bij dit programma betrokken overheden zijn er meer overheden met een rol of bevoegdheid richting Tata Steel. Rijkswaterstaat is bevoegd gezag voor water(lozings) vergunningen en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) is betrokken bij gezamenlijke inspecties. Het ministerie van Infra-

structuur en Waterstaat (IenW) is een belangrijke partner in verschillende gezondheidsonderzoeken en het verantwoordelijke ministerie voor veel relevante wet- en regelgeving. Het ministerie van Economische Zaken en klimaat (EZK) wil dat Tata Steel verduurzaamt en de invloed op het klimaat via CO₂-uitstoot vermindert. De doelen van de provincie, IJmondgemeenten en beide ministeries zijn in lijn met elkaar en kunnen elkaar versterken. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de gezamenlijke ondertekening van de "[Expression of Principles](#)" met Tata Steel in 2022.

DOEL PROGRAMMA TATA STEEL 2024-2030

Met dit Programma Tata Steel 2024-2030 presenteren de provincie Noord-Holland en de gemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk onze gezamenlijke aanpak rond Tata Steel. Met "Tata Steel" bedoelen wij in dit programma een groot deel van het Tata Steel terrein, namelijk zowel Tata Steel als de bedrijven Harsco Metals en Pelt & Hooykaas. Voor het leesgemak hanteren wij hiervoor in dit programma de aanduiding "Tata Steel". Het doel van het Programma Tata Steel is een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel. Dat bereiken we met acties voor de korte en langere termijn. We richten ons op het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en de veiligheid in de IJmond. Met "negatieve effecten op de gezondheid en veiligheid in de IJmond" bedoelen wij in dit programma:

- (Ultra) fijnstof
- Stikstofoxiden (NO_x/NO en NO₂)
- Hinderaspecten (geur, grof stof, geluid)
- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), waaronder PAK en zware metalen
- Externe veiligheid
- Bodemverontreiniging

Niet alle hier genoemde effecten kunnen altijd evenveel prioriteit krijgen. Daarom kijken we ook naar het eerdergenoemde onderzoek "[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)" van het RIVM uit 2023. Voor het bereiken van zoveel mogelijk gezondheidswinst, richten wij ons op de onderdelen uit deze studie. We werken aan het doel van het programma door op 4 sporen acties te ondernemen. Naast het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel, is het ook belangrijk dat omwonenden goed geïnformeerd worden. Zij moeten hun zorg bij de overheid kwijt kunnen, en erop kunnen vertrouwen dat ze beschermd worden tegen de gezondheidsrisico's van industriële uitstoot. Dit draagt bij aan het mentale welzijn van de omwonenden van Tata Steel.

Door het uitvoeren van het Programma Tata Steel wordt ook bijgedragen aan doelen uit aanpalende beleidsvelden. Dit zijn:

1. Het Schone Lucht Akkoord dat streeft naar de [WHO-advieswaarden](#) (van 2005) in 2030 in heel Nederland. Zowel in de IJmond als daarbuiten, omdat fijnstof en NO₂ ook verder weg terechtkomen
2. Verminderen van stikstofdepositie in kwetsbare natuurgebieden
3. Het [Klimaatakkoord van Parijs](#) en de [nationale CO₂-doelstelling](#) voor 2030
4. De [Europese doelstelling](#) voor *Zero Pollution* in 2050

PROGRAMMA TATA STEEL 2024-2030 IN 4 SPOREN

1. Monitoring en Onderzoek

Het doel van dit spoor is: meer inzicht krijgen in de uitstoot van Tata Steel en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in de IJmond door te monitoren en te onderzoeken. Monitoren en onderzoek geven inzichten in de emissies van Tata Steel, en over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in de IJmond door immiszie- en depositiemetingen en belevingsonderzoek naar onder andere hinder van geluid, geur en stof. Dit spoor geeft ons inzicht of de uitstoot van Tata Steel afneemt, en of de leefomgeving schoner en gezonder wordt, en daarmee of het doel van het programma dichterbij komt. Daarnaast geeft het ons informatie om te bepalen of het actualiseren van beleid en regelgeving nodig is. Via een digitaal informatiepunt willen we de resultaten van de monitoring overzichtelijk, toegankelijk en zo actueel mogelijk presenteren.

2. Versterken vergunningen, toezicht & handhaving (VTH) en verbeteren wet- en regelgeving

Dit spoor heeft als doel: minder emissie door het optimaliseren van de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken (VTH). Tata Steel opereert over het algemeen binnen de wettelijke kaders van dit stelsel. We blijven onze VTH-taken intensiveren en zoeken hierbij zo ver mogelijk de wettelijke randen van het stelsel op. De OD NZKG voert de VTH-taken uit en stelt hiervoor een eigen Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2024-2026 op. De hoofdpunten van dit uitvoeringsprogramma staan beschreven in Spoor 2.

De OD NZKG werkt binnen de bestaande wetten en regelgeving: wat wettelijk niet mag kan de OD NZKG ook niet doen. Op verschillende punten knelt de wet- en regelgeving en kunnen wij met VTH minder doen dan we zouden willen om de leefomgeving in de IJmond gezonder te maken. Onderdeel van Spoor 2 is daarom om te werken aan betere wet- en regelgeving die ons uiteindelijk meer mogelijkheden moeten geven in de uitvoering van de VTH-taken.

3. Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie

Spoor 3 heeft als doel om minder emissie te bereiken vanaf 2030, door vanuit onze rol nu al bij te dragen aan de verduurzaming van Tata Steel en het bijbehorende energiesysteem. Verduurzaming betekent: staal maken eerst op basis van aardgas en later op basis van waterstof in plaats van kolen, en meer gebruik van schroot. Het perspectief is CO₂-neutraal staal in 2045. Het project Heracless-Groen Staal behelst de eerste grote stap in deze transitie en de planning is dat dit voor 2030 wordt afgerond. Kookgasfabriek 2 en Hoogoven 7 worden in dit project uiterlijk in 2029 uit bedrijf genomen. Vanuit dit spoor draagt de provincie nu al zorg voor een zo snel mogelijke, maar zorgvuldige procedure om te komen tot de benodigde vergunningen voor de nieuwe installaties. De OD NZKG doet bij de nieuwe installaties een zo scherp mogelijke beoordeling van de vergunningaanvragen. Buiten het Programma Tata Steel is de provincie via het Programmabureau Noordzeekanaalgebied betrokken bij de tijdige realisatie van randvoorwaardelijke energie-infrastructuur ter verduurzaming van de industrie in het Noordzeekanaalgebied, inclusief Tata Steel.

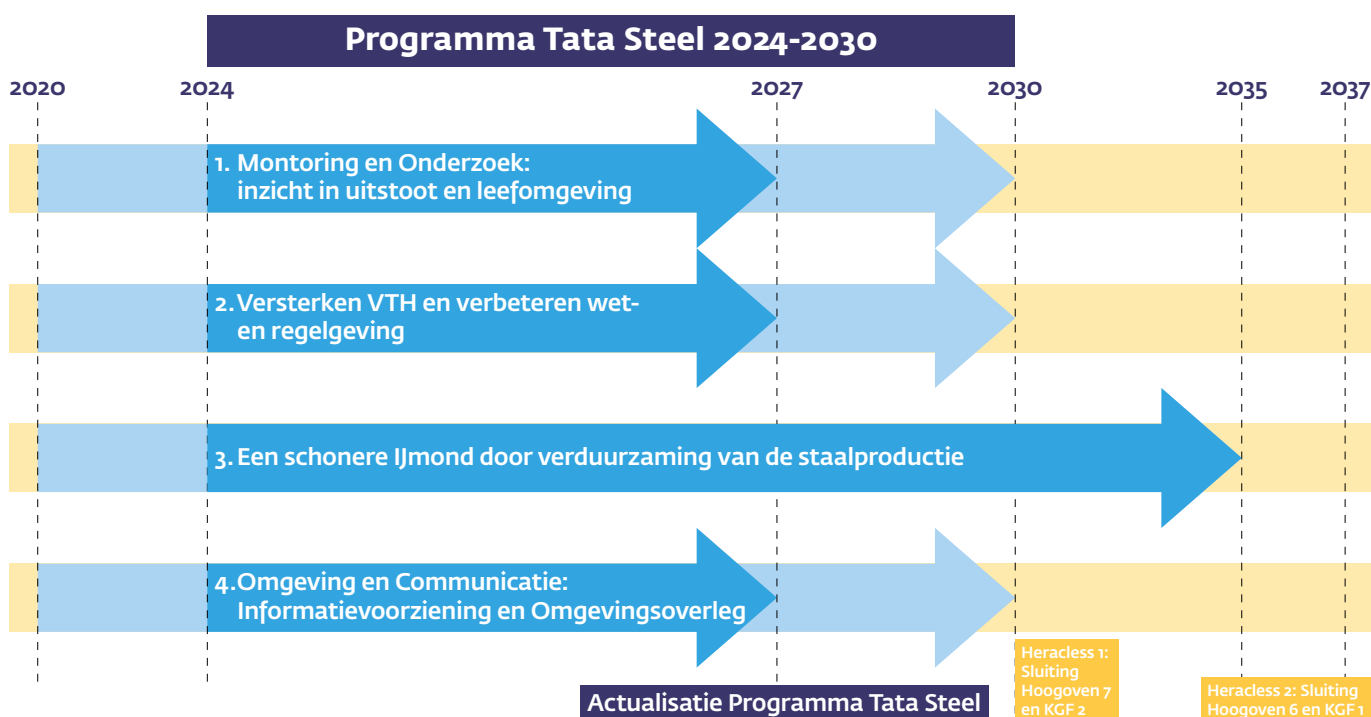
Het Rijk werkt aan een maatwerkpaak voor de grootste uitstoters van CO₂ in Nederland. De provincie voert samen met de ministeries van IenW en EZK overleg met Tata Steel over welke aanvullende, bovenwettelijke maatregelen voor minder uitstoot in deze maatwerkafspraken worden opgenomen.

4. Omgeving en Communicatie

Het doel van dit laatste spoor is zorgen voor beter contact en meer gesprek met de omgeving. Gemeenten, de provincie en het Rijk werken samen met de uitvoerende diensten als één overheid richting de omgeving en Tata Steel. Dit doen we onder andere door het verbeteren van onze informatievoorziening en het voortzetten van het OD NZKG-loket in Wijk aan Zee en een vaste Omgevingsmanager. Daarnaast organiseren de IJmondgemeenten een Omgevingsoverleg tussen verschillende betrokken partijen in de IJmond, in samenwerking met het ministerie van IenW, ondersteund door de provincie.

TIJDSPAD EN DYNAMIEK

Het Programma Tata Steel 2024-2030 geeft aan wat we belangrijk vinden, waar we naartoe willen en wat we gaan doen. In de praktijk zullen acties regelmatig moeten worden bijgesteld aan de hand van nieuwe inzichten, ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving. Het eerdergenoemde RIVM-onderzoek is een voorbeeld van een nieuw onderzoek dat invloed heeft op hoe we werken rond Tata Steel. Ook de nieuwe ambitie van Tata Steel om in 2045 CO₂-neutraal staal te maken met groene waterstof en Direct Reduced Iron (DRI)-technologie is belangrijk voor het verloop van dit geactualiseerde programma. In het [Coalitie-akkoord 2023-2027](#) van de provincie Noord-Holland staat dat er naar wordt gestreefd om uiterlijk in 2029 de eerste fase van groen staal te realiseren, waarbij de Kookgasfabriek 2 en Hoogoven 7 zo snel mogelijk (uiterlijk 2029) worden gesloten. De provincie vervult als bevoegd gezag een belangrijke rol in de verduurzamingsstappen die nodig zijn om tot sluiting van deze bedrijfs-onderdelen en tot een CO₂-neutrale fabriek in 2045 te komen, maar Tata Steel is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de planning tot en met 2045.

Tijdsplan Programma Tata Steel

De inzet van de overheid richting Tata Steel is vanwege de dynamiek op dit dossier niet volledig planbaar. Dit onderstreept de noodzaak voor een aanpasbare aanpak, zodat we kunnen bijsturen als dat nodig is. We formuleren in dit programma acties voor de komende 3 jaar. Concrete acties voor de langere termijn, na 2030, zijn vanwege deze dynamiek niet goed te formuleren op dit moment. In 2026 actualiseren we dit programma daarom opnieuw zodat we vanaf 2027 met een opnieuw geactualiseerd programma verder kunnen. We kunnen in 2026 beter bepalen welke concrete acties er na 2030 nodig zijn. We hanteren het jaar 2030 als keerpunt, omdat dan de eerste fase van het project Heracless-Groen Staal afgerond moet zijn.

VISIE OP DE TOEKOMST

Naar verwachting rond 2035 – 2037 wordt de tweede fase van Heracless-Groen Staal gerealiseerd, waarbij ook de Kooksgasfabriek 1 en Hoogoven 6 worden vervangen. Dit brengt de emissie verder terug, onder andere omdat het gebruik van kolen in deze fase geminimaliseerd wordt. Ook het sluiten van andere fabrieksonderdelen wordt dan mogelijk. Tata Steel wil in 2045 een volledig CO₂-neutrale staalfabriek hebben gerealiseerd.

Hoewel we nu niet precies kunnen weten hoe de transitie bij Tata Steel zich na 2030 gaat ontwikkelen, ondersteunen wij deze verdere verduurzamingsplannen van Tata Steel. Dit past bij onze uiteindelijke visie: een IJmond mét een schoner en duurzaam Tata Steel. Op die manier kunnen een gezondere leefomgeving, verduurzaming, een meer circulaire samenleving en een robuuste diverse economie met voldoende werkgelegenheid samengaan. Wij zetten ons hier met dit programma voor in - nu met een tijdshorizon op 2030 - maar ook daarna.

SPOOR 1: MONITORING EN ONDERZOEK

INLEIDING

Sinds de grafietregens in 2018 zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de leefomgeving en de gezondheid in de IJmond. Meerdere depositieonderzoeken hebben de aard en hoeveelheid grof stof die in het gebied neerslaat geanalyseerd. Het RIVM en de GGD Kennemerland hebben diverse onderzoeken gedaan naar gezondheid in de IJmond. Daarnaast zijn in 2020 de emissies van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) van Tata Steel geïnventariseerd. We zijn in 2020 ook gestart met een uitgebreid netwerk van eNoses voor “bronduiding” voor geurhinder. Een actie uit het Programma Tata Steel 2020 – 2050 was om alle (gezondheids)onderzoeken overzichtelijk in kaart te brengen. Dit is gebeurd, het [overzicht](#) staat op de website van de provincie Noord-Holland. Het omvangrijke [onderzoek van het RIVM](#) uit 2023 laat zien dat er een directe relatie is tussen de emissie van Tata Steel en invloed op de gezondheid. Deze studie signaleert dat er vooral gezondheidswinst te behalen valt met het verder terugdringen van blootstellingsroutes van fijnstof en stikstofoxides via inhalatie, en bronnen van hinder zoals geur, geluid en stof. Ook is aangegeven dat er nog gezondheidswinst gehaald kan worden door de uitstoot van PAK en lood te verminderen zodat ook deze stoffen minder in de leefomgeving terechtkomen.

Het [rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid](#) over Industrie en Omwonenden uit 2023 roept overheden op om de kennis over de impact op gezondheid van de bedrijven waar zij bevoegd gezag voor zijn verder te ontwikkelen en beter te benutten. Vanuit onze taak om de gezondheid van omwonenden te beschermen, past een proactieve houding. Ook is er sinds het vorige Programma Tata Steel een duidelijke maatschappelijke vraag ontstaan naar aantoonbare resultaten. Hoe kunnen we zien dat Tata Steel echt minder uitstoot en dat de IJmond schoner en gezonder wordt? En hoe wordt er bijgedragen aan de doelen van dit Programma Tata Steel? Deze vraag naar aantoonbaarheid vraagt om een goede en inzichtelijke manier van monitoren.

DOEL

We willen door te monitoren en te onderzoeken meer inzicht krijgen in de uitstoot van Tata Steel en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in de IJmond. We streven naar samenhangende monitoring en onderzoeken. Dat dient een drietal doelen:

- Inzichtelijk maken in hoeverre maatregelen bij Tata Steel bijdragen aan minder emissie vanuit Tata Steel, en aan het doel van het Programma Tata Steel voor een gezondere en veilige IJmond;
- Laten zien dat de leefomgeving verbetert, in het bijzonder voor de omwonenden van Tata Steel. Deze inzichten dienen daarmee ook een communicatief doel;
- Inzichten gebruiken om het Programma Tata Steel en/of ander beleid voor een gezonde leefomgeving te verbeteren.

De vraag naar aantoonbare resultaten van de inspanningen om emissies te reduceren vraagt in sommige gevallen om verder onderzoek en om een goede, samenhangende manier van monitoring. Wij vinden het belangrijk dat de monitoring inzicht geeft in zowel de emissie van Tata Steel, de immissie en depositie in de IJmond, als in hinderbeleving, en waar mogelijk in effecten op de gezondheid van omwonenden. Op deze manier kunnen de verbanden tussen deze onderdelen en tussen de verschillende onderzoeken inzichtelijk worden gemaakt. Onderstaand kader gaat verder in op de samenhang tussen drie niveaus van monitoring.

SAMENHANGENDE MONITORING OP DRIE NIVEAUS: EEN COMPLEXE OPGAVE

Om informatie zo veel mogelijk met elkaar te verbinden en in samenhang weer te geven willen wij samenhangende monitoring op drie niveaus ontwikkelen:

1. **Uitstoot/emissieniveau:** wat stoot Tata Steel uit?
2. **Immissie of depositieniveau:** wat treffen we in de leefomgeving aan, in de lucht en op de grond (depositie)?
3. **Het gezondheidsniveau van omwonenden:** wat voor effecten op de gezondheid zien we bij bewoners in de omgeving?
Hier valt ook de beleving van hinder onder.

Deze drie niveaus hebben verbanden met elkaar en lopen in elkaar over. De relaties tussen deze niveaus zijn niet altijd vanzelfsprekend en evenredig. Uitstoot van Tata Steel kan bijvoorbeeld ook ver buiten de IJmond terecht komen, als die uitstoot door een hoge schoorsteen in de lucht komt. Een emissiereductie bij Tata Steel zal zich dan niet of maar weinig vertalen in een immissiereductie in de IJmond (maar kan wel een effect hebben op de landelijke achtergrondconcentratie). Andersom kan ook: een kleine emissiereductie van een lage bron dichtbij een meetpunt kan een groot effect hebben op de lokaal gemeten immissie. Daarbij komt immissie en depositie van meerdere bronnen zoals industrie, verkeer, scheepvaart, huishoudens. Een af- of toename kan, maar hoeft niet perse, een relatie met Tata Steel te hebben. Dit is in de praktijk niet altijd makkelijk vast te stellen.

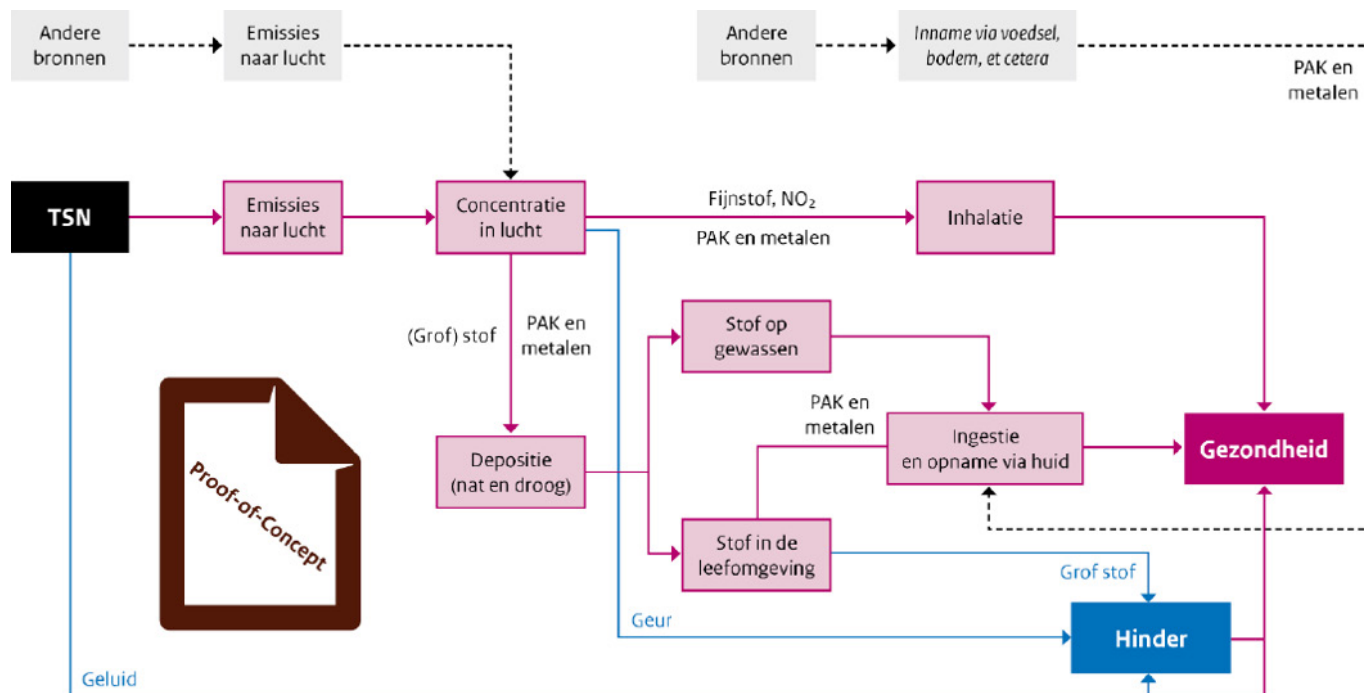
Het RIVM onderzoek uit 2023 ("[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)") legt een duidelijke relatie tussen de uitstoot van Tata Steel en gezondheidseffecten. Het is echter niet altijd makkelijk om reducties van emissies of immissies meteen door te vertalen naar gezondheidswinst. Hier speelt ook mee dat gezondheidseffecten soms pas op hele lange termijn optreden. Op het niveau van de gezondheid kijken we ook naar hinderbeleving: soms is een relatie met uitstoot van Tata Steel duidelijk, bijvoorbeeld bij bepaalde vormen van geuroverlast. "Beleving" heeft echter ook een subjectief onderdeel: wat de een als hinder ervaart, ervaart de ander niet als zodanig.

Een aantal onderdelen voor monitoring bestaan al. Sinds de jaren '80 is er een luchtmeetnet in de IJmond. Het luchtmeetnet wordt nu geëvalueerd (resultaten volgen in 2024). Hierover voeren we ook het gesprek met omwonenden. Sinds 2020 voeren we periodiek depositieonderzoeken uit in de IJmond. Het RIVM heeft de afgelopen twaalf jaar drie keer een "gezondheidsmonitor" uitgebracht die nu wordt geëvalueerd. De provincie en IJmondgemeenten hebben de afgelopen drie jaar meerdere keren een belevingsonderzoek uitgevoerd; een vorm van periodiek belevingsonderzoek zal worden voortgezet.

Tata Steel stelt jaarlijks een Elektronisch Milieujaarverslag (E-MJV) op waarin emissiegegevens zijn opgenomen. De OD NZKG controleert hierop. Het kader op pagina 13 geeft een toelichting op de functie van en het toezicht op het E-MJV. Naast de E-MJV start 2024 een ZZS-emissiedatabase die bedrijven verplicht om de vijfjaarlijkse verplichting om de ZZS-gegevens inzichtelijk te maken in te voeren in deze database en openbaar te maken. Die gegevens moeten de ZZS-emissiereductie inzichtelijk maken.

Om goed te kunnen monitoren wordt een aantal onderdelen al verder ontwikkeld. De OD NZKG voert nu eigen emissiemetingen uit bij de Kookgasfabriek 2. We onderzoeken of het zinvol en mogelijk is vaker zelf emissiemetingen uit te voeren, onder andere ter verificatie van de emissiegegevens van Tata Steel. Naast dit type emissiemetingen, starten we bijvoorbeeld een pilot grof stofmonitoring in de IJmond op immissieniveau. De bedoeling is om de trend in beeld te krijgen over hoe de hoeveelheid grof stof in de IJmond zich ontwikkelt, en of op basis van de gegevens ook bronduiding mogelijk is.

De resultaten van het RIVM-onderzoek uit 2023 gebruiken we waar nodig als leidraad in het opzetten van de monitoringsystematiek. Dat betekent dat aandacht moet gaan naar de componenten die volgens dit onderzoek het meest van belang zijn voor de gezondheid: de blootstellingsroute via inhalatie en de hinderbeleving door geluid, geur en grof stof. Met daarbij dat er ook gezondheidswinst te halen valt door de uitstoot van PAK en lood te verminderen. Onderstaand figuur bevat een schematische weergave van de blootstellingsroutes vanaf het Tata Steel terrein als bron, naar de leefomgeving en gezondheid van omwonenden.

Agentia en blootstellingsroutes die in de omgeving van het TSN-terrein kunnen leiden tot gezondheidsrisico's en aantasting van de kwaliteit van de leefomgeving. (Bron RIVM, 2023)

Aanpak ontwikkelen samenhangende monitoring op hoofdlijnen

Om tot een samenhangende monitoring te komen is nog veel uitwerking nodig. Het is ten eerste van belang om te bepalen wat je precies wilt weten, en wat je met elkaar wilt vergelijken. Om vervolgens te kunnen bepalen welke informatie je nodig hebt en hoe je gaat meten en monitoren. Zo geeft het E-MJV een beeld van de totale jaarlijkse emissie van Tata Steel, maar niet zo gedetailleerd als de vijfjaarlijkse inventarisatie van ZZS. Ook geeft het E-MJV geen volledig inzicht in emissies van incidenten, en bevat het schattingen voor aspecten die je niet kunt meten. Voor de emissie van open opslagen wordt bijvoorbeeld gewerkt met kengetallen om de emissie te schatten. En de emissie bij incidenten kan je ook niet meten. Verder is inzicht in de totale emissie van een stof in een heel jaar bijvoorbeeld nog iets anders dan inzicht in de effecten van specifieke bronnen bij specifieke weersomstandigheden. Je kunt niet altijd alles meten, en dat is ook niet nodig. Iedere systematiek en iedere informatiebron heeft beperkingen. Van belang is dat wat je wel meet, een goede afspiegeling vormt van wat je wil weten en dat dit betrouwbare kennis oplevert.

Er is behoefte aan een goede, inzichtelijke manier van monitoren. Zoals hierboven genoemd, vraagt de inrichting hiervan nog om veel uitwerking. In de loop van 2024 willen wij de monitoringssystematiek ontwikkelen en onder andere met bewoners in de IJmond in gesprek om te kijken waar de behoeften aan inzicht precies liggen.

Uitgangspunt in de uitwerking is voor ons om zo veel mogelijk aan te sluiten bij databronnen, ontwikkelingen en meetinstrumenten die al bestaan. Denk aan het E-MJV, het luchtmeetnet, het stofdepositieonderzoek en de toekomstige ZZS-emissiedatabase. Een belangrijk deel van de opgave is namelijk ook om bestaande informatie en onderzoeken overzichtelijk en toegankelijk bij elkaar te brengen, bijvoorbeeld op een website. Waar nodig kunnen aanvullende methoden en onderzoeken worden toegevoegd, zoals de pilot grof stofmonitoring.

EMISSIES MONITOREN MET EEN ELEKTRONISCH MILIEU JAARVERSLAG (E-MJV)

In Nederland is de wet- en regelgeving zo ingericht dat de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van emissiemetingen bij een bedrijf ligt. Aan een emissiegrenswaarde per (punt)bron zit altijd een meet- en monitoringsverplichting gekoppeld. Dit kunnen metingen zijn, maar ook bijvoorbeeld controleverplichting door het bewaken van bepaalde emissierelevante parameters. Ook zijn er criteria gesteld aan het mogen uitvoeren van emissiemetingen; die moeten altijd uitgevoerd worden door een geaccrediteerd meetbureau conform de daarvoor geldende meetnormen onder representatieve omstandigheden. Het toezicht op de geaccrediteerde meetbureaus gebeurt door Raad voor Accreditatie (RvA). De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) beoordeelt de emissiemetingen en de meetrapportages van Tata Steel om te bepalen of deze metingen voldoen aan de criteria conform de meetnormen en/of onder representatieve bedrijfsomstandigheden is gemeten. Er is dus een controleregime dat borgt dat er voldoende toezicht is op de metingen. Deze systematiek van emissiemetingen is de basis van het stelsel in Nederland.

De resultaten van alle emissiemetingen worden door het bedrijf (onder andere) gebruikt om het jaarlijkse Elektronisch Milieu Jaarverslag (E-MJV) te vullen. De OD NZKG controleert ook de cijfers van Tata Steel die voor het E-MJV worden geleverd. Dat doen zij binnen de ruimte die de wet daarvoor biedt. De OD NZKG controleert of de informatie van de inrichting tijdig is verstrekt en toereikend is uit het oogpunt van:

- **Volledigheid.** Zijn bijvoorbeeld alle bronnen en stoffen gerapporteerd?
- **Consistentie.** Zijn er bijvoorbeeld grote afwijkingen in vrachten van een stof t.o.v. vorige jaren? Zo ja, dan zal de OD NZKG nagaan wat de verklaring hiervoor is. Maar ook andersom, als bekend is dat een installatie meer geëmitteerd heeft wegens omstandigheden zoals storing dan verwacht je dat ook terug te zien in de jaarvracht. Zo niet, dan is dat reden om vragen te stellen.
- **Geloofwaardigheid.** Zijn bijvoorbeeld de gehanteerde kengetallen herleidbaar, zijn de juiste meetgegevens ingevoerd?

Deze beoordeling wordt door de OD NZKG jaarlijks gedaan aan de hand van alle beschikbare informatie, zoals van meetrapporten. Op basis van die beoordeling kan worden bepaald of Tata Steel zich houdt aan de wettelijke eisen voor emissieregistratie in het E -MJV.

Er is dus een controleregime dat borgt dat er toezicht is op de metingen. Deze systematiek van emissiemetingen is de basis van het stelsel in Nederland.

ACTIES EN GEWENSTE RESULTATEN

Wat	Wie	Wanneer	Gewenst resultaat
Algemene acties			
Ontwikkelen samenhangende monitoring	PNH (in samenspraak met IenW, RIVM, OD NZKG)	2024 opzetten, Q4 2024 evalueren, verder verbeteren in 2025	Samenhangend zicht op vermindering uitstoot Tata Steel en verbetering leefomgeving IJmond
Aanvullend of nieuw (gezondheids) onderzoek als daar aanleiding voor is	Afhankelijk van het onderzoek	Wanneer nodig	Extra inzicht wanneer nodig
Aanpassen programma, beleid of vervolgactie na onderzoek	Per onderzoek bepalen	Afhankelijk van het onderzoek	Beleidsaanpassingen en maatregelen naar aanleiding van onderzoeksresultaten
Inzicht emissie			
Aanvullende emissiemetingen	OD NZKG	In 2024 meting KGF 2 afronden, begin 2024 evalueren en vervolg bepalen	Steekproefsgewijze validatie emissies Tata Steel
Inzicht immissie, depositie en hinderbeleving			
Luchtmeetnet	PNH, OD NZKG	Jaarlijkse rapportage	Inzicht in luchtkwaliteit IJmond
Evaluatie luchtmeetnet	PNH	Q3 2023 - Q1 2024	Inzicht in bijdragen, functies en verbeterpunten luchtmeetnet
Vervolg depositieonderzoek	PNH, IenW, IJmondgemeenten	Najaar 2024	Inzicht of depositie afneemt en/of samenstelling verandert
Pilot grof stofmonitoring	OD NZKG, PNH	2024, pilot duurt 1 jaar	Inzicht of deze methodiek helpt voor de monitoring van grof stof
Duiding geurhinder met uitwisselen gegevens eNoses en klachten	PNH, OD NZKG	Maandelijks	Inzicht in mate en bronduiding van geurhinder
Onderzoek geluidzonebeheermodel	OD NZKG	Q1 2024	Beter inzicht in werking geluidzonebeheermodel en effect van geluid op de gezondheid
Inzicht effect op hinderbeleving en gezondheid omwonenden IJmond			
Belevingsonderzoek aanpassen en voortzetten (in afstemming met eventueel vervolg gezondheidsmonitor)	PNH	Nog te bepalen	Inzicht in ervaring van omwonenden van de leefomgeving waaronder hinderbeleving
Bepalen uitvoering onderdelen uit cluster B van het RIVM gezondheidsonderzoek (dagboekonderzoek, biomonitoring en eten uit de omgeving)	Gemeenten IGGD Kennemerland	2024	Verder inzicht in gezondheidseffecten

SPOOR 2: VERSTERKEN VERGUNNINGEN, TOEZICHT & HANDHAVING (VTH) EN VERBETEREN WET- EN REGELGEVING

INLEIDING

De provincie Noord-Holland is het wettelijk bevoegde gezag (vergunningverlener, toezichthouder en handhaver) voor Tata Steel op het gebied van het omgevingsrecht binnen het VTH-stelsel. De VTH-taken worden door omgevingsdiensten uitgevoerd, en voor Tata Steel doet de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG) dit namens de provincie in mandaat. Tata Steel moet zich houden aan de vergunningen, maar ook aan andere wet- en regelgeving. De OD NZKG houdt hier toezicht op en gaat zo nodig over op handhaving. De OD NZKG opereert hierbij binnen de wettelijke kaders van Europese en landelijke wet- en regelgeving en van beleidskaders van de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst IJmond (OD IJmond) vervult namens de gemeenten een adviesrol bij het verlenen van vergunningen aan Tata Steel.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn effectieve instrumenten om, indien nodig, maatregelen van bedrijven te kunnen afdwingen. In het rapport [Industrie & Omwonenden](#) roept de OVV overheden op om de mogelijkheden binnen het systeem van normering en VTH beter te benutten. Deze oproep nemen wij ter harte. Met het Programma Tata Steel is door de OD NZKG sinds 2020 veel gedaan aan scherper vergunnen en toezicht en handhaving. Zo heeft de OD NZKG tussen 2020 - 2023 een eigen "Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel" uitgevoerd waarmee de VTH-taken over de volle breedte zijn geïntensiveerd. Verschillende maatregelen uit het Programma Tata Steel 2020 - 2050 zijn inmiddels in een vergunning vastgelegd. Bijvoorbeeld voor de doekfilter- en deNO_x-installatie bij de Pelletfabriek waarmee de uitstoot van fijnstof, zware metalen en NO_x fors omlaag gaat (2023); een vergaand geurbesluit ten aanzien van verschillende fabrieken om de overlast van geur te verminderen (2022); scherpe eisen voor de tertiaire afzuiging bij de Oxystaalfabriek tegen stofuitstoot; en een verbod op schrootverhandeling in de nacht om geluidsoverlast tegen te gaan (2023). Daarnaast zijn de maatregelen uit de Roadmap Plus van Tata Steel voor een groot deel in vergunningen vastgelegd en zijn - op basis van het Vermijdings- en Reductieprogramma (VRP) voor ZZS-inventarisatie van 2021 - verschillende vergunningvoorschriften verder aangescherpt. De komende jaren gaan wij door met scherper vergunnen en toezicht en handhaving.

Een scherpe en strenge uitvoering van de VTH-taken is nodig. Tegelijkertijd weten we dat Tata Steel over het algemeen voldoet aan de vergunning en wet- en regelgeving en dat aan wettelijke normen voor bijvoorbeeld luchtkwaliteit wordt voldaan. Voldoen aan wettelijke normen is echter nog niet hetzelfde als gezond, zo veel is duidelijk na de gezondheidsonderzoeken van de afgelopen jaren. Er zit bijvoorbeeld een gat tussen de huidige landelijke wettelijke normen en de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit. En vergunningen kunnen voldoen aan de Europese "Best Beschikbare Technieken" (BBT) -normen, dat betekent nog niet dat gezondheid van omwonenden voldoende beschermd is. Wij beschikken echter lang niet altijd over de instrumenten om maatregelen (met VTH) af te kunnen dwingen. We zijn beperkt tot de kaders van wet- en regelgeving. Hier hebben wij hogere overheden, zoals het Rijk of de Europese Unie, voor nodig.

In de afgelopen jaren hebben wij het Rijk - ook naar aanleiding van het OVV-rapport - meerdere malen gewezen op de grenzen in wet- en regelgeving waar wij tegenaan lopen bij het uitvoeren van onze VTH-taken. De Rijksoverheid heeft inmiddels - mede als reactie op het OVV-rapport - aangegeven om te bezien op welke manier hier gehoor aan kan worden gegeven. Zo wordt gekeken naar strengere normen voor luchtkwaliteit en voor verouderde installaties, waaronder de stikstofnormen voor Kookgasfabriek 1 als dat met de VTH-instrumenten onvoldoende haalbaar is. Daarnaast zullen nieuwe Europese regels van kracht worden op het gebied van luchtkwaliteit en industriële emissies en zullen de BBT-conclusies voor onder andere IJzer en Staal worden geactualiseerd. Daarnaast werkt het Rijk in het Impulsprogramma Chemische Stoffen aan vraagstukken op het gebied van ZZS en cumulatie. Wijzigingen in de regelgeving die uit deze trajecten voortkomen kunnen vervolgens in de vergunning worden verwerkt. We bereiden ons hierop voor door scherp mee te kijken op de ambitie en uitvoerbaarheid van de nieuwe regelgeving.

DOEL 1 : STERKE UITVOERING VTH-TAKEN MET EEN VERNIEUWD UITVOERINGSPROGRAMMA

Het doel van dit spoor is tweeledig. Ten eerste werken we aan het versterken van de VTH-taken. Dit doen we met een Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel dat de OD NZKG opnieuw eigenstandig opstelt, nu voor de periode 2024 - 2026. Met dit Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2024 - 2026 blijft de OD NZKG haar taken zelfstandig uitvoeren, in mandaat van de provincie Noord-Holland. In dit Programma Tata Steel zijn de belangrijkste kaders van het nieuwe uitvoeringsprogramma VTH opgenomen. De OD NZKG stelt het uitvoeringsprogramma begin 2024 binnen deze kaders zelf vast. Na 2026 wordt gekeken of het opnieuw nodig is om een VTH-uitvoeringsprogramma Tata Steel op te stellen.

ACHTERGROND: UITVOERING VTH-TAKEN TATA STEEL

De verantwoordelijkheid om te voldoen aan geldende wet- en regelgeving ligt in eerste instantie bij Tata Steel zelf. Een vergunning begint bij een goede vergunningaanvraag. De volledige vergunning van Tata Steel bestaat uit een basisvergunning met daarbij een groot aantal deelvergunningen. Tata Steel, bestaande uit circa 18 verschillende werkeenheden, dient met enige regelmaat aanvragen in voor wijzigingen op de vergunning. Het actueel houden van de vergunningen aan de gewijzigde regelgeving, zoals gewijzigde BBT-conclusies (Best Beschikbare Technieken) is een continu proces. Er zijn meerdere BBT-conclusies op Tata Steel van toepassing. Onder andere die voor IJzer en Staal en op- en overslag.

Tata Steel valt onder de Omgevingswet onder de werkingssfeer van Complexe bedrijven. Bij Tata Steel wordt gewerkt met relatief grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen waardoor het risico op ongevallen en milieurisico's potentieel groter is. Bij inspecties bij Complexe bedrijven is Omgevingsveiligheid het belangrijkste aandachtspunt. Deze inspecties worden volgens een vaste frequentie uitgevoerd.

In het toezicht worden rapportages beoordeeld en er wordt fysiek op locatie getoetst aan de vergunningsvoorschriften. Bij thematisch toezicht wordt de diepte ingegaan op specifieke thema's zoals bijvoorbeeld geluid of stof. Ook klachten en ongewone voorvallen kunnen aanleiding zijn om het toezicht te intensiveren. Als bij toezicht overtredingen worden geconstateerd volgt handhaving. De OD NZKG kan meerdere handhavinginstrumenten inzetten, waarbij het primaire doel het oplossen van de overtreding is. De OD NZKG werkt volgens de vastgelegde [Landelijke Handhavingstrategie](#). Bij zware overtredingen worden vaak instrumenten vanuit strafrecht en bestuursrecht gecombineerd.

Een groot deel van de VTH-taken moeten altijd worden uitgevoerd, ook zonder benoeming in dit Programma Tata Steel 2024- 2030. Een vergunningaanvraag moet in behandeling worden genomen, op een handhavingverzoek wordt gereageerd. Ook voor onderwerpen die in dit document niet specifiek worden genoemd of voor zaken die niet binnen de afbakening van gezondheid en veiligheid vallen binnen dit programma.

Niet alleen de OD NZKG heeft VTH-taken richting Tata Steel. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) gaat over de Omgevingsvergunning natuur. In dat kader is het plafond voor de uitstoot van stikstofverbindingen van Tata Steel begrensd. De natuurvergunning van Tata Steel wordt door de OD NHN in 2026 opnieuw tegen het licht gehouden en geactualiseerd. Ook Rijkswaterstaat heeft een VTH-taak, namelijk op het gebied van directe waterlozingen (in het Noordzeekanaalgebied).

De vergunning van Tata Steel aanscherpen binnen bestaande wet- en regelgeving

De vergunning van Tata Steel actualiseren we voortdurend. De vergunning is nooit voor 100% af, actualisaties en vernieuwingen gaan altijd door. Met verschillende trajecten houden we de vergunning zo actueel mogelijk en waar mogelijk scherpen we deze aan. De OD NZKG staat met hun vergunningentaak voor een gezondere leefomgeving door het zo veel mogelijk terugdringen van emissies. Daarom willen we de focus versterken op emissies naar de lucht en op de hinderaspecten geluid, grof stof en geur. Dit is in lijn met het [RIVM-onderzoek](#) uit 2023 en het doel om de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de leefomgeving van de IJmond zoveel mogelijk te verminderen. De huidige trajecten voor de vergunning betreffen op hoofdlijnen:

- **Actualiseren:** De actualisatie is bedoeld om voorschriften van de vergunning langs te lopen om na te gaan of deze aan de meest actuele wet- en regelgeving voldoet en of de vergunningvoorschriften kunnen worden aangescherpt. Actualiseren van de vergunning blijft een continu proces. In de toekomst zullen er immers opnieuw wijzigingen in wet- en regelgeving plaatsvinden die we weer in de vergunning verwerken, bijvoorbeeld zodra nieuwe BBT-conclusies voor IJzer en Staal worden gepubliceerd of naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
- **Digitalisering:** Via digitalisering maken we de vergunning overzichtelijk en voor iedereen beter raadpleegbaar. Met het digitaliseringsproces lopen we vergunningvoorschriften ook meteen door om na te gaan of deze actualisatie behoeven. De vergunning is digitaal toegankelijk via de [Omgevingsvergunningen op een digitale kaart](#). De komende jaren wordt dit nog verder verbeterd.

- **Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS):** Iedere 5 jaar moeten bedrijven informatie aanleveren over ZZS en de mogelijkheden voor minimalisatie. Tata Steel heeft dit in 2020 gedaan, op basis daarvan is een Vermijdings- en reductieprogramma (VRP) voor ZZS opgesteld. Voor 1 januari 2026 moet de volgende inventarisatie worden opgeleverd voor een nieuw VRP (voor de periode 2026 – 2030). Op basis van de inventarisatie en VRP volgt een overzicht van de emissie-eisen in de vergunning die aangescherpt moeten worden.
- **Maatregelen Roadmap Plus vastleggen in vergunningsvoorschriften:** Tata Steel rondt de huidige Roadmap Plus in 2025 af. Waar nog nodig verlenen wij de vergunningen voor Roadmap Plus maatregelen zo scherp mogelijk.
- **Afronden traject geurbesluit:** Met het geurbesluit van 2022 is de vergunning van Tata Steel op het gebied van geur fors aangescherpt. Tata Steel moet voor 2027 verschillende maatregelen treffen om de geuremissie te verminderen, onder andere bij de Kookgasfabriek 2 en bij Hoogoven 6. Wij zien erop toe dat alle onderdelen van het geurbesluit worden uitgevoerd.
- **Vergunningverlening vervolg Roadmap Plus:** Wij verwachten dat, na het afronden van de Roadmap Plus, aanvullende (bovenwettelijke) maatregelen volgen om de uitstoot vanuit Tata Steel terug te dringen. Bijvoorbeeld het voornemen van Tata Steel om de grondstoffen op verschillende plekken te [overkappen](#). Het initiatief voor de vergunningaanvraag ligt bij Tata Steel. Wij zullen vervolgens zo scherp mogelijk vergunnen.
- **Transitie naar groen staal (project Heracless-Groen Staal):** Voor de transitie naar groen staal zijn een groot aantal nieuwe vergunningen nodig. Er zullen nieuwe fabrieken moeten worden gebouwd. Dit geeft ons de mogelijkheid om voor deze nieuwe fabrieken de installaties scherp te vergunnen, bijvoorbeeld door aan de onderkant van de BBT-bandbreedte te gaan zitten.
- **Implementatie financiële zekerheidsstelling onder de Omgevingswet:** Onder de Omgevingswet bestaat de verplichting voor een zogenoemde “financiële zekerheidsstelling”. Het idee hiervan is dat er een soort verzekering of waarborg is om kosten voor bijvoorbeeld het saneren van de bodem te kunnen betalen als een bedrijf vertrekt of krimpt. Onderzocht wordt hoe dit het beste kan worden vormgegeven voor Tata Steel.
- **Vergunnen op basis van de Omgevingswet:** De Omgevingswet wordt 1 januari 2024 van kracht. Dit heeft gevolgen voor de vergunningverlening. In het uitvoeringsprogramma wordt beschreven hoe de OD NZKG hier de komende jaren mee aan de slag gaat.

ONDERZOEK MOGELIJKHEDEN INTREKKEN VERGUNNING KOOKSGASFABRIEKEN

De Kookgasfabrieken verdienen bijzondere VTH-aandacht. Sinds 2020 handhaaft de OD NZKG op rauwe kooks bij beide Kookgasfabrieken. Deze handhaving wordt onverkort doorgezet. De Kookgasfabrieken hebben eerder onder intensief toezicht gestaan vanwege geuroverlast en ook medio 2023 is verscherpt toezicht ingezet. Ook wordt er toezicht gehouden met camera's: Dit is een bijzondere vorm van milieutoezicht die in Nederland verder niet of nauwelijks voorkomt.

De handhaving op rauwe kooks loopt al meerdere jaren. Hoewel het aantal rauwe kooks is verminderd komen deze nog wel voor. Dit is aanleiding geweest om te onderzoeken wat de volgende stap moet zijn als het huidige handhavingstraject op rauwe kooks afloopt. Dat traject loopt af zodra het maximaal aantal te verbeuren dwangsommen (15) is behaald. We weten niet wanneer dat precies het geval is.

Het onderzoek richt zich op de mogelijkheden voor het intrekken van de vergunning van de Kookgasfabrieken. Het intrekken van een vergunning is een vergaande stap die juridisch complex is en grote consequenties heeft. Bovendien zal, als deze stap wordt gezet, dit naar verwachting door Tata Steel bij de rechter worden aangevochten. Tot op heden vecht Tata Steel iedere stap in dit traject – bijvoorbeeld te verbeuren dwangsommen en het plaatsen van camera's - bij de rechter aan. De stap om een vergunning in te trekken moet daarom heel zorgvuldig worden genomen. Vanwege het juridische traject wat er op volgt, maar ook omdat het een vergaande stap is waarvoor de consequenties goed moeten worden gewogen en die uitlegbaar moet zijn. Wij verwachten dat dit onderzoek in het eerste kwartaal van 2024 is afgerond. Daarna zullen wij de vervolgstappen bepalen.

Kaders en grenzen bij vergunningverlening, toezicht en handhaving

De vergunning scherpen we met bovenstaande punten op alle manieren aan waar de wet- en regelgeving dat mogelijk maakt. De provincie doet daarmee wat binnen de grenzen van haar bevoegdheid ligt. Daarnaast zijn we met het Rijk in gesprek om te kijken hoe de landelijke wet- en regelgeving nog meer kan worden aangescherpt. De Rijksoverheid heeft inmiddels – mede als reactie op het OVV-rapport – aangegeven om te bezien op welke manier hier gehoor aan kan worden gegeven.

Maar er zijn grenzen aan de bevoegdheid van de provincie. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd om een deadline op te nemen in de vergunning met een datum waarop Tata Steel de (eerste fase van) de groen staal plannen moet hebben gerealiseerd. Dat Tata Steel in de vergunning een productieplafond heeft, terwijl de daadwerkelijke productie lager ligt, leidt ook regelmatig tot vragen. Het verzoek is dan om deze “ruimte in de productie” met een aangepaste vergunning weg te nemen.

De provincie is echter aan verschillende wettelijke regels gebonden. De juridische mogelijkheid voor bovenstaande verzoeken bestaat niet of is gebonden aan zeer strenge voorwaarden. Zie bijvoorbeeld het kader over het onderzoek naar het intrekken van de vergunning van de Kookgasfabrieken. Een vergunning is namelijk ook een verkregen recht: de overheid kan een verkregen recht niet zo maar wegnemen zonder hiervoor te compenseren, dat is in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel.

Toezicht & Handhaving Tata Steel

Toezicht is bedoeld om te controleren of Tata Steel zich houdt aan de vergunning en andere wettelijke voorwaarden die niet in de vergunning staan. Als dit niet het geval blijkt volgt handhaving. De inzet bestaat uit:

- **Toezicht op met name de fabrieken van Tata Steel met de meeste invloed op de gezondheid en veiligheid:** De komende jaren houden we net als de afgelopen jaren toezicht met extra inspecteurs, conform de prioriteiten uit het RIVM-onderzoek "[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)" uit 2023. Waar nodig volgt handhaving.
- **Toezicht dichterbij Tata Steel:** Sinds 2 jaar is er een OD NZKG-loket in Wijk aan Zee om letterlijk dichterbij Tata Steel en omwonenden te zitten. Hiermee kunnen we beter toezicht houden en kan sneller worden gereageerd op klachten. Dit loket zetten wij de komende jaren voort.
- **Innovatie en versterken van het toezichtinstrumentarium:** De OD NZKG heeft de afgelopen jaren vernieuwende manieren voor toezicht toegepast. Er wordt met camera's proactief toezicht gehouden op (mogelijke) milieuovertredingen, dit is uniek in Nederland. De OD NZKG gaat hier de komende jaren mee door, waarbij ook meer en vaker camera's worden ingezet. Een ander voorbeeld is kijken of met data-analyses toezicht gericht in kan worden gezet.
- **Controle Elektronisch – Milieujaarverslag (E-MJV):** De OD NZKG controleert jaarlijks het E-MJV van Tata Steel. De OD NZKG gaat daarnaast ter controle vaker eigen emissiemetingen uitvoeren, waarmee we ook de betrouwbaarheid van de emissies en daarmee het E-MJV beter kunnen toetsen.

DOEL 2: BETERE WET- EN REGELGEVING

Ten tweede werken we aan betere wet- en regelgeving. Op basis van de gezondheidsonderzoeken van het RIVM en naar aanleiding van het OVV-rapport Industrie & omwonenden hebben de provincie, OD NZKG en de gemeenten hier aandacht voor gevraagd. Zo pleit de provincie in de [reactie op het OVV-rapport](#) "Industrie en Omwonenden" voor aanpassing van regelgeving voor ZZS, normstelling voor de cumulatie van emissies en piekbelasting, en een landelijke standaard voor het vergunnen aan de onderzijde van de BBT-bandbreedte. Ook wordt een wettelijk vastgelegde milieutechnische afschrijvingstermijn voorgesteld om te bepalen wanneer een bedrijf verouderde installaties moet vervangen. Ook het provinciale [Coalitieakkoord 2023-2027](#) pleit ervoor om gezondheid beter te verankeren in wet- en regelgeving.

Wij blijven inzetten op betere wet- en regelgeving door het Rijk te wijzen op knelpunten waar wij tegenaan lopen. Het ministerie van IenW heeft in oktober 2023 haar [reactie op het OVV-rapport](#) gegeven. Daarin wordt langs vijf actielijnen een aanpak geformuleerd. Deze aanpak wordt verder uitgewerkt in een Actieagenda Industrie en Omwonenden. Zo wordt gekeken naar strengere normen voor luchtkwaliteit en voor verouderde installaties. Onze inzet is erop gericht dat de door ons gesignaleerde knelpunten op het gebied van wet- en regelgeving zo veel mogelijk in deze actieagenda terecht komen en vervolgens concreet worden aangepakt.

Daarbij zullen nieuwe Europese regels van kracht worden op het gebied van luchtkwaliteit en industriële emissies en zullen onder andere de BBT-conclusies voor IJzer en Staal worden geactualiseerd. Daarnaast werkt het Rijk in het Impulsprogramma Chemische Stoffen aan vraagstukken op het gebied van ZZS en cumulatie. Verder wordt op 1 januari 2024 de Omgevingswet van kracht. De OD NZKG voert vanaf die datum de VTH-taken conform de Omgevingswet uit. De vergunningverlening voor de transitie van groen staal via Heracless-Groen Staal is sinds 2022 al in de geest van de Omgevingswet voorbereid. De provincie en de gemeenten onderzoeken welke aanvullende mogelijkheden de Omgevingswet nog meer biedt voor een gezondere leefomgeving. De vraag hierbij is onder andere of eigen beleidskaders van de provincie verbeterd kunnen worden, bijvoorbeeld op het gebied van geur.

Uiteindelijk moeten deze aanscherpingen van wet- en regelgeving leiden tot meer VTH-mogelijkheden om emissies te verminderen en de leefomgeving in de IJmond gezonder te maken. De wijzigingen in de regelgeving moeten vervolgens in de vergunningen worden verwerkt. We bereiden ons hierop voor door scherp mee te kijken op de ambitie en uitvoerbaarheid van de nieuwe regelgeving, en door onze Nota Uitvoering & Handhaving voor de VTH-taken van de Omgevingsdiensten te actualiseren.

ACTIES EN GEWENSTE RESULTATEN

Wat	Wie	Wanneer	Gewenst resultaat
Versterken VTH			
Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2024-2026	OD NZKG	Vaststellen programma 2024 Uitvoering 2024-2026	Een integrale uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel
Afronden vergunningverlening Roadmap Plus	OD NZKG	2025	Maatregelen Roadmap Plus vergund en uitvoerbaar
Afronden onderzoek mogelijkheden intrekken vergunningen Kookgasfabrieken	OD NZKG	Q1 2024, daarna vervolg bepalen	Besluit over vergunning Kookgasfabrieken
Actualiseren Omgevingsvergunning natuur	OD NHN	Vanaf 2026	Actuele en aangescherpte Omgevingsvergunning natuur
Toepassen nieuwe regelgeving zodra dat mogelijk is (bijvoorbeeld Omgevingswet en nieuwe BBT's of andere Europese of nationale wetgeving)	OD NZKG, provincie	Doorlopend	Geactualiseerde vergunningen en andere provinciale of gemeentelijke beleidskaders
Inzet voor betere wet- en regelgeving			
Inbreng knelpunten wet- en regelgeving in Actieagenda Rijk	Provincie, OD NZKG	2024	Knelpunten wet- en regelgeving in beeld bij het Rijk, met een actietraject
In samenwerking met Rijk werken aan betere wet- en regelgeving (aan de hand van de actieagenda)	Provincie, OD NZKG	2024 - 2026	Betere wet- en regelgeving: Meer mogelijkheden voor emissiereductie en een gezondere leefomgeving in het VTH-stelsel
Mogelijkheden Omgevingswet en andere (provinciale en gemeentelijke) beleidskaders	Provincie, gemeenten	Vanaf 2024	Inzicht in mogelijkheden Omgevingswet

SPOOR 3: EEN SCHONERE IJMOND DOOR VERDUURZAMING VAN DE STAALPRODUCTIE

INLEIDING

Europees en landelijk beleid stuurt aan op 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990, onder andere via normerend en beprijsend beleid voor de industrie. Tata Steel is de grootste industriële CO₂-uitstoter van Nederland en staat daarmee dus voor een grote verduurzamingsopgave. Het bedrijf heeft de ambitie uitgesproken voor een route naar CO₂-vrije staalproductie in 2045, waarbij groen staal wordt gemaakt met behulp van groene waterstof in plaats van kolen. Als eerste stap in deze route is Tata Steel met het project Heracless-Groen Staal van plan Hoogoven 7 en Kooksgasfabriek 2 vóór 2030 uit bedrijf te nemen en te vervangen met nieuwe installaties. Daarmee realiseert Tata Steel richting 2030 circa 5 megaton CO₂-reductie. Wij ondersteunen deze ambitie omdat de schadelijke gevolgen van klimaatverandering vragen om een forse reductie van CO₂-uitstoot, maar ook omdat deze transitie inherent leidt tot een gezondere leefomgeving in de IJmond door reductie van emissies die afkomstig zijn van de inzet van kolen.

OVERZICHT TRANSITIEROUTE TATA STEEL

De figuur hieronder biedt een schematisch overzicht van de transitieroute in de verduurzamingsplannen van Tata Steel. Voor een uitgebreide beschrijving van het project Heracless-Groen Staal verwijzen we naar de [website van Tata Steel](#).

Gefaseerde transitie naar groen staal

Transitieroute in de verduurzamingsplannen van Tata Steel (Bron Tata Steel, 2023)

DOEL: MINDER EMISSIES VIA HET PROJECT HERACLESS-GROEN STAAL

Wij vinden het Heracless-Groen Staal-project belangrijk omdat het moet leiden tot minder emissies en daarmee moet bijdragen aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. De provincie werkt mee aan de verduurzamingsplannen van Tata Steel om de impact op de leefomgeving, het milieu en het klimaat verder terug te dringen. De inzet van de provincie en de OD NZKG in dit spoor is driedelig:

- **Versnelling:** Om de moderne en schonere installaties van Tata Steel versneld te kunnen realiseren, hanteert de provincie voor de ruimtelijke procedure het projectbesluit als instrument onder de Omgevingswet. Met dit instrument is er sprake van 'beroep in een instantie' direct bij de Raad van State, wat circa 1,5 jaar scheelt in de procedure om te komen tot onherroepelijke vergunningen voor het project Heracless-Groen Staal. Ook zijn er met een projectbesluit geen aparte procedures nodig voor de omgevingsplannen van de IJmondgemeenten Velsen en Beverwijk en eventueel de gemeente Heemskerk. Meer actuele informatie over het projectbesluit en de voortgang van de (vergunningen) procedures zijn te vinden op [Groen Staal - Provincie Noord-Holland](#).
- **Scherpe beoordeling:** Tegelijk met de procedure voor het projectbesluit worden de procedures voor de vergunningen doorlopen. De OD NZKG is door de provincie gemandateerd om de benodigde vergunningverlening te coördineren. Tijdens de voorbereiding voor de aanvraag van de vergunningen wordt een Milieu Effect Rapportage (MER) opgesteld, die is bedoeld om het milieubelang volwaardig

mee te wegen bij de plannen en besluiten. Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag zal de OD NZKG scherp aan de wind varen door te vergunnen aan de onderkant van BBT-bandbreedte (Best Beschikbare Technieken). Ook is de OD NZKG gemandateerd om gedurende de realisatie van de nieuwe installaties toezicht te houden en te handhaven waar nodig. De OD ziet daarbij toe op tijdelijke risico's en overlast die gepaard gaan met de complexe verbouwing.

- **Bovenwettelijke (milieu)maatregelen:** Voor de transitie naar een duurzame industrie stelt het Rijk financiering beschikbaar voor een maatwerkeraanpak voor de grootste industriële CO₂-uitstoters van Nederland (zie tekstkader hieronder). In dat verband is het Rijk in overleg met Tata Steel over een mogelijke maatwerkafspraken en daarbij horende mogelijke financiële ondersteuning voor Heraclius-Groen Staal. De provincie is hierbij betrokken om samen met de ministeries van EZK en IenW in overleg te gaan met Tata Steel welke aanvullende, bovenwettelijke (milieu)maatregelen voor minder uitstoot in deze maatwerkafspraken worden opgenomen voor een gezondere leefomgeving. Het gaat hierbij voor ons nadrukkelijk om maatregelen naast wat er nodig is voor CO₂-reductie. Verder levert de provincie inbreng aan het Rijk over het vergunningentraject en over een gezondere IJmond. Want een maatwerkafspraken tussen het Rijk en Tata Steel is een instrument om aanvullende bovenwettelijke milieumaatregelen overeen te komen die niet kunnen worden afgedwongen via bestaande wet- en regelgeving (spoor 2). Zo denkt Tata Steel momenteel bijvoorbeeld aan het overkappen van een deel van de grondstoffenlogistiek. Wanneer overeenstemming is bereikt over bovenwettelijke milieumaatregelen als onderdeel van de maatwerkeraanpak, zal ook hier de provincie zorgdragen voor een zorgvuldige en snelle procedure om te komen tot de benodigde vergunningen.

NATIONAAL PROGRAMMA VERDUURZAMING INDUSTRIE (NPVI)

In maart 2023 kondigde de Rijksoverheid het [Nationaal Programma Verduurzaming Industrie](#) (NPVI) aan. In het NPVI is bestaand en nieuw beleidsinstrumentarium ter verduurzaming van de industrie ondergebracht. Daarnaast wordt met het NPVI prioriteit gegeven aan verduurzaming van de vijf geografische industrieclusters, waaronder het industriecluster Noordzeekanaalgebied. In het NPVI kijkt het kabinet nadrukkelijk breder dan alleen naar CO₂-emissies en stikstofuitstoot: ook de impact op de leefomgeving moet verminderen.

Het Rijksbeleid ter verduurzaming van de industrie zet in op een mix van normeren, beprijzen, subsidiëren en het faciliteren van de energie-infrastructuur. Het blijven gebruiken van fossiele energie met bijbehorende CO₂-uitstoot zal dan ook duurder en moeilijker worden. Dit beleidsinstrumentarium is relevante context waarbinnen, ook vanuit voorliggend Programma Tata Steel, wordt gewerkt aan de verduurzaming van de staalproductie in de IJmond. Achtereenvolgens beschrijft dit kader de beprijzing van industriële CO₂-uitstoot, de maatwerkeraanpak van het Rijk ter verduurzaming van de industrie, en de manier waarop de industrie in het Noordzeekanaalgebied wordt gefaciliteerd met realisatie van de benodigde energie-infrastructuur.

• Beprijzing van industriële CO₂-uitstoot

Via het Europese Emission Trading System (EU ETS) wordt het recht op CO₂-uitstoot binnen een Europees plafond beprijsd. Het aantal beschikbare rechten neemt ieder jaar af. Daardoor wordt de prijs van CO₂-uitstoot steeds duurder, wat het investeren in duurzame technieken aantrekkelijk maakt. Dit systeem is op EU-niveau de primaire prikkel voor industriële bedrijven zoals Tata Steel Nederland om te verduurzamen, want op termijn is het produceren met fossiele uitstoot niet langer rendabel. Omdat Nederland ervoor kiest om sneller te gaan, wordt meer reductie van de industrie verwacht dan het Europese ETS. Het Rijk zet daarom een aanvullende CO₂-heffing in, bovenop het EU ETS.

• Maatwerkeraanpak ter verduurzaming van de industrie

Het kabinet wil met de circa 15 grootste industriële uitstoters, waaronder Tata Steel Nederland, afspraken maken voor snellere en/of ambitieuzere CO₂-reductie en tegelijkertijd de impact op de leefomgeving verminderen. Een mogelijke maatwerkafspraken tussen het Rijk en Tata Steel is een instrument om extra CO₂-reductie te realiseren, en aanvullende bovenwettelijke (milieu)maatregelen overeen te komen die niet kunnen worden afgedwongen via bestaande wet- en regelgeving.

• Energie-infrastructuur in het Noordzeekanaalgebied

De verduurzaming van de industrie vraagt om grote aanpassingen van de energie-infrastructuur. Elk industriecluster, waaronder het Noordzeekanaalgebied, werkt aan een cluster energiestrategie (CES) waarin de concrete verduurzamingsambities met bijbehorende vraag aan energie(infrastructuur) van grote bedrijven zichtbaar worden. Vanuit het [Cluster Energiestrategie Noordzeekanaalgebied](#) (CES NZKG) wordt onder andere de benodigde energie-infrastructuur voor de verduurzamingsplannen van Tata Steel gefaciliteerd via het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). Voor de periode tot 2030 gaat het hierbij onder meer om het waterstofnetwerk. Binnen het MIEK worden de risicovolle energie-infrastructuurprojecten voor industrie en andere sectoren vastgesteld en ontwikkeld. Het Programmabureau Noordzeekanaalgebied is een publiek- private samenwerkingsverband dat overzicht houdt in de voortgang en samenhang van de verduurzaming van de industrie in het Noordzeekanaalgebied.

ACTIES EN GEWENSTE RESULTATEN

Wat	Wie	Wanneer	Gewenst resultaat
Projectprocedure voor een versnelde realisatie van Heracless-Groen Staal	Provincie	Doorlopend tot het moment van een onherroepelijk projectbesluit (2026)	Een onherroepelijk projectbesluit voor het project Heracless-Groen Staal
(Coördinatie van de) vergunningverlening Heracless-Groen Staal	OD NZKG	Doorlopend tot het moment van onherroepelijke vergunningen	Onherroepelijke vergunningen voor het project Heracless-Groen Staal, waarin scherpe emissiereductie is verankerd binnen kaders van wet- en regelgeving.
Toezicht en waar nodig handhaving tijdens bouwfase van Heracless-Groen Staal	OD NZKG	Doorlopend vanaf start bouwfase (nu voorzien rond Q4 2025) tot afronden bouwfase (nu voorzien in 2029).	Veiligheid tijdens bouwfase geborgd met zo min mogelijk overlast voor omgeving.
Inbreng aan het Rijk in de maatwerkaanpak met Tata Steel	Provincie	Doorlopend tot het moment van een definitieve maatwerkafspraken	Bovenwettelijke milieumaatregelen overeengekomen voor aanvullende emissiereductie in een definitieve maatwerkafpraak

SPOOR 4: OMGEVING EN COMMUNICATIE

INLEIDING

Na de grafietregens van 2018 hebben de provincie en de OD NZKG met meer aandacht voor de gezondheid van omwonenden opgetreden. Het is echter ook een realiteit dat omwonenden in de IJmond zich lange tijd niet gehoord hebben gevoeld door de overheid in hun zorgen over hun gezondheid. Als reactie op de grafietregens in 2018 zijn we in eerste instantie beter gaan toetsen of Tata Steel wel aan de gestelde normen en voorschriften voldeed. Pas eind 2020 zijn we ons met het Programma Tata Steel 2020-2050 meer gaan richten op de gezondheidszorgen en op de effecten van Tata Steel op de gezondheid.

Wij werken aan een gezondere IJmond voor de bewoners en voor de omgeving. Juist de bredere maatschappelijke betrokkenheid van omwonenden heeft ertoe geleid dat er bij overheden meer aandacht is voor gezondheid. We streven daarom naar beter contact en meer dialoog met de omgeving. Het vertrouwen van de omwonenden van Tata Steel en de overheid staat onder druk. Dit blijkt onder andere uit een verdere juridificering. Het aantal formele handhavings- en WOO-verzoeken en het aantal bezwaar- en beroepsprocedures tegen de overheid is toegenomen. Het herstellen van dit vertrouwen verdient onze grootst mogelijke aandacht. Omwonenden moeten er op kunnen vertrouwen dat we hen beschermen tegen de gezondheidsrisico's van industriële emissies. Waar in het verleden reactief werd gereageerd op ontwikkelingen past nu een proactieve houding.

De provincie en de IJmondgemeenten zijn de afgelopen jaren steeds intensiever gaan samenwerken in het dossier Tata Steel, en trekken op als één overheid richting de omgeving en omwonenden. Deze samenwerking is sinds 2021 structureel uitgebreid met het Rijk. Waar in 2020 een betere samenwerking met elkaar en met het Rijk nog een apart doel was, is dit nu de dagelijkse praktijk. De provincie en gemeenten werken samen via het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid. Het ministerie van IenW maakt hier sinds 2023 ook onderdeel van uit. Met dit gezamenlijke Programma Tata Steel bouwen we voort op deze samenwerking.

Er is al veel contact met de bewoners van de IJmond. Soms als onderdeel van formele procedures waarbij inspraak mogelijk is zoals bij de participatie voor het project Heracleus-Groen Staal of via zienswijzen op ontwerpvergunningen. Ook wordt er inspraak georganiseerd voor specifieke onderwerpen, zoals voor de evaluatie van het luchtmeetnet in de IJmond.

DOEL

We willen beter contact en meer dialoog met de omgeving. Dit vereist een voortdurende goede samenwerking van alle verschillende overheden die een rol hebben ten aanzien van Tata Steel (bijlage) zodat er door alle overheden met één mond wordt gesproken. Zowel met het Rijk als met de gemeenten, de Omgevingsdiensten en de GGD Kennemerland blijven we daarom intensief samenwerken. Werken als één overheid maakt zowel de dialoog met Tata Steel als de dialoog met de omgeving effectiever. Daarnaast organiseren de IJmondgemeenten een Omgevingsoverleg tussen verschillende belanghebbende partijen in de IJmond, in samenwerking met het ministerie van IenW, ondersteund door de provincie.

• **Verbeteren van onze websites en proactieve informatievoorziening**

De afgelopen jaren is onze publiekscommunicatie en informatievoorziening aanzienlijk verbeterd. Actuele meldingen en ongewone voorvallen bij Tata Steel worden actief bijgehouden op de website van de OD NZKG. Het klachtenloket in Wijk aan Zee functioneert naar behoren, er is een vaste Omgevingsmanager bij de OD NZKG en we organiseren regelmatig bewonersbijeenkomsten zoals op 25 september 2023 in Velsen. Het [rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid](#) over Industrie en Omwonenden uit 2023 geeft de provincie Noord-Holland als concrete aanbeveling om proactief te communiceren en transparant te zijn over incidenten, zorgen en klachten om dit vertrouwen terug te winnen. Dit onderstreept de noodzaak om transparanter, duidelijker en proactiever te communiceren.

De informatievoorziening rond een complex dossier als Tata Steel blijft echter uitdagend omdat er veel partijen bij betrokken zijn met elk hun eigen rol, verantwoordelijk en informatiekanalen. Wij willen onderzoeken hoe wij de informatievoorziening steeds verder kunnen verbeteren. Wij willen hierbij ook van bewoners horen welke informatie zij belangrijk vinden. Hierbij gaat het onder andere om het ontsluiten van de milieujaarverslagen en inspectieverslagen. De precieze invulling van de manier waarop monitoring (Spoor 1) wordt weergegeven willen wij ook met bewoners bespreken.

- **Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid**

In het Omgevingsoverleg willen wij als overheden met de omgeving – bewoners en bedrijven – in gesprek over industrie en gezondheid in de IJmond. De voortgang van de verduurzaming van Tata Steel en dit Programma Tata Steel komen daar aan de orde, maar ook onderzoeken die worden uitgevoerd. Een belangrijk eerste doel is om naar elkaar te luisteren en in dialoog te gaan. Wij streven ernaar met een brede vertegenwoordiging van bewoners in gesprek te gaan, juist ook om standpunten te bespreken die we nu minder goed in beeld hebben. Een belangrijk kenmerk van het Omgevingsoverleg is dat overheden, bewoners en bedrijven (in het bijzonder Tata Steel) tegelijk aan tafel zitten.

ACTIES EN GEWENSTE RESULTATEN

Wat	Wie	Wanneer	Gewenst resultaat
Verbeteren websites en proactieve informatievoorziening, in samenspraak met omwonenden	Gemeenten, OD NZKG en provincie	Doorlopend	Betere publiekscommunicatie
Omgevingsoverleg Industrie & Gezondheid IJmond	Gemeenten, provincie en IenW	Vanaf 2024	Podium voor de dialoog met de omgeving

NAWOORD

Dit programma loopt tot 2027, voor de periode daarna actualiseren wij het programma opnieuw. Van het vorige Programma Tata Steel weten wij dat het voor een periode van drie jaar redelijk goed is te plannen welke activiteiten wij gaan ondernemen. Daarnaast moet in 2030 de eerste grote verduurzamingsronde van Tata Steel zijn afgerond (Heracleus-Groen Staal). Wij hebben er daarom voor gekozen dit programma af te bakenen tot 2030. Na 2030 zullen de ontwikkelingen rond Tata Steel doorgaan. Wij verwachten van Tata Steel dat zij daarna doorgaat met verduurzamen en met het verminderen van de uitstoot. De CO₂-uitstoot moet uiteindelijk naar 0 en in de periode 2035 - 2037 is de volgende grote stap in de transitie van Tata Steel voorzien. Ook dat zal samen moeten gaan met de vermindering van de uitstoot en daarmee met een gezondere IJmond. Zeker na 2030 nemen de onzekerheden en de omvang van de opgaven toe. Niet alleen voor Tata Steel, maar ook voor heel Nederland is een aantal belangrijke vragen nog niet volledig beantwoord. Wanneer is er bijvoorbeeld op grote schaal waterstof beschikbaar? Lukt het om de netcongestie op het elektriciteitsnet voldoende het hoofd te bieden en is er in 2035 voldoende elektriciteit voor een betaalbare prijs?

Daarnaast is het belangrijk om te beseffen dat industrie – net als veel andere menselijke activiteiten – altijd een mate van hinder en negatieve effecten op de gezondheid zal hebben. Geen uitstoot en geen hinder is onmogelijk. In dit programma streven we naar zo min mogelijk uitstoot en zo min mogelijk negatieve effecten op de gezondheid, en dat blijven we in de toekomst doen. Het is wel van belang om onszelf een andere vraag te stellen: wanneer is de leefomgeving gezond genoeg? Als we alle belangen met elkaar afwegen, welke gezondheidsrisico's vinden we dan acceptabel? Het Programma Tata Steel is niet bedoeld om deze vraag te beantwoorden. Ten eerste omdat de gezondheid van de leefomgeving niet alleen wordt bepaald door Tata Steel en daarom niet aan één bedrijf kan worden gekoppeld. Ten tweede omdat het een vraag is die breder geldt dan de IJmond: het antwoord op de vraag wanneer de leefomgeving 'gezond genoeg' is heeft gevolgen voor heel Nederland. Onderzoek wijst steeds beter uit welke onderdelen onze aandacht behoeven. De RIVM-studie laat bijvoorbeeld zien dat gezondheidswinst kan worden behaald door de uitstoot van fijnstof, stikstofdioxide, PAK en lood, en hinder door neergedaald stof, geur en geluid.

Door het dossier Tata Steel is duidelijk geworden dat voldoen aan de huidige wettelijke normen niet hetzelfde is als een gezonde leefomgeving, en dat het beter moet. Anders gezegd: de norm die eerder is gesteld om te bepalen wat alles afwegende gezond genoeg is, voldoet niet meer. Met alle onderzoeken rond Tata Steel weten en vinden we dat gezondheid in die afweging meer gewicht verdient. De maatschappelijke discussie over wat een gezonde leefomgeving is heeft daarmee een belangrijke impuls gekregen. Het is uiteindelijk aan de nationale of Europese politiek om vast te stellen wat 'gezond genoeg' is. Het instellen van de Expertgroep Gezondheid IJmond door het ministerie van IenW is daarvoor een goede stap, de eerste adviezen van deze expertgroep worden in 2024 verwacht. In de tussentijd zullen we de uitstoot van Tata Steel zoveel mogelijk verminderen. Want welk advies er ook komt en wat we uiteindelijk met elkaar ook 'gezond genoeg' vinden, minder uitstoot is in ieder geval altijd gezondheidswinst.

BIJLAGE

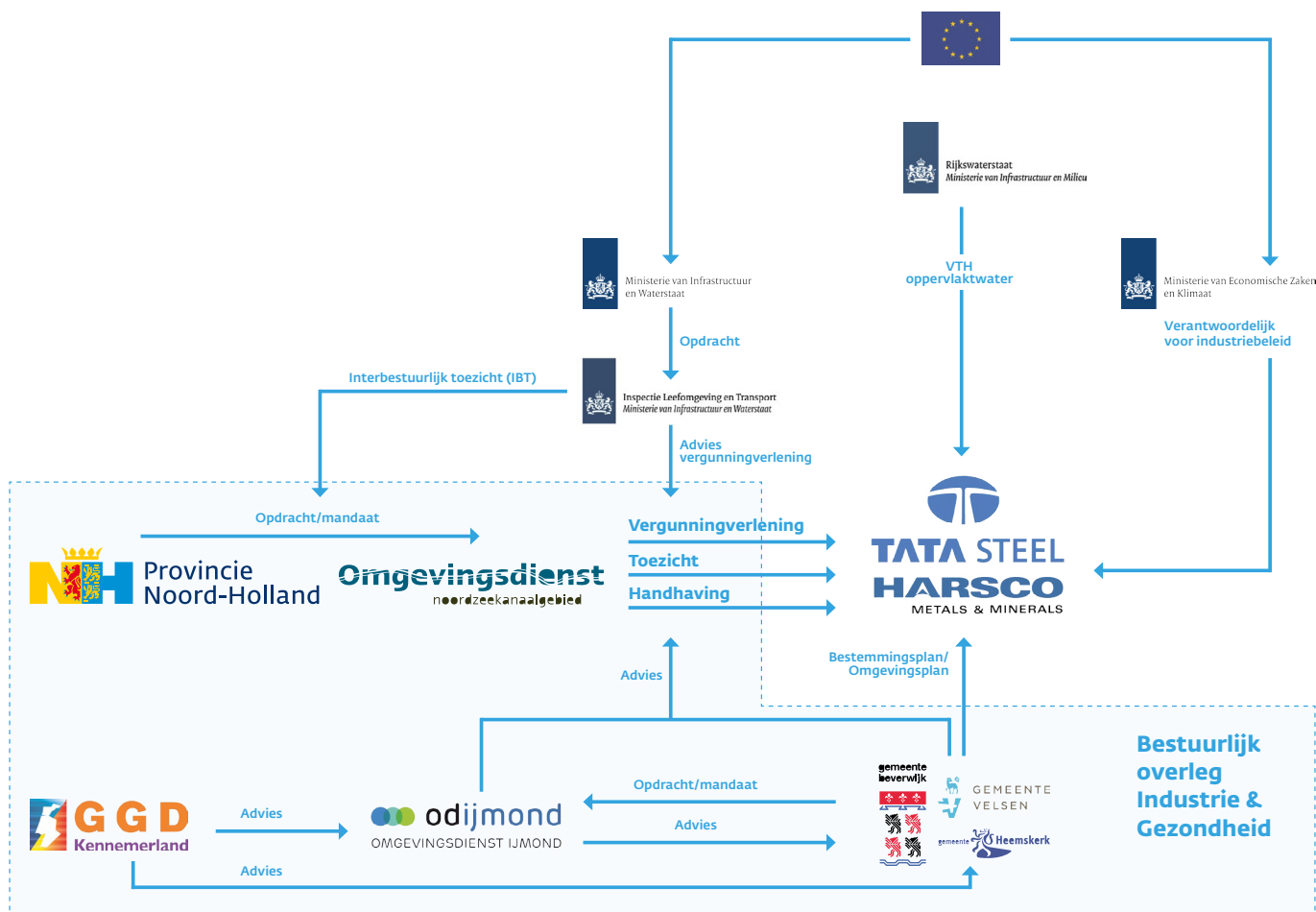
ROLVERDELING OVERHEDEN

Met dit Programma Tata Steel 2023-2035 presenteren de provincie Noord-Holland en gemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk onze gezamenlijke aanpak voor een gezondere en veiligere IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel. Samen met diverse andere overheden opereren we als één overheid richting de omgeving en het staalbedrijf, waarbij ieder hun eigen rol of bevoegdheid richting Tata Steel heeft:

- **Provincie Noord-Holland:** De provincie is het wettelijk bevoegde gezag (vergunningverlener, toezichthouder en handhaver) binnen het VTH-stelsel voor Tata Steel op het gebied van het omgevingsrecht. Het VTH-stelsel is zo ingericht dat de uitvoering van de milieutaken wordt gedaan door omgevingsdiensten.
- **Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied:** De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voert de milieutaken namens de provincie in mandaat uit ten aanzien van Tata Steel. Het bedrijf heeft een vergunning en moet zich aan de vergunning en andere wet- en regelgeving houden. Daar wordt met toezicht op gecontroleerd en zo nodig op gehandhaafd. De OD NZKG voert haar werkzaamheden uit binnen de wettelijke kaders van Europese en landelijke wet- en regelgeving en binnen de beleidskaders van de provincie Noord-Holland.
- **IJmondgemeenten:** Tata Steel ligt op het grondgebied van de gemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk. Gemeenten dragen de eerste verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de inwoners, en voor de ruimtelijke ordening.
- **GGD Kennemerland:** De GGD houdt zicht op gezondheidsrisico's van inwoners. GGD Kennemerland vervult de gezondheidskundige adviesrol voor de IJmondgemeente.
- **Omgevingsdienst IJmond:** De Omgevingsdienst IJmond (OD IJ) vervult de adviesrol voor de IJmondgemeenten bij belangrijke vergunningen die aan Tata Steel worden verleend.
- **Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:** De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) voert de Omgevingsvergunning natuur-taken namens de provincie in mandaat uit ten aanzien van Tata Steel. Het bedrijf heeft een Omgevingswet natuur-vergunning en moet zich aan die vergunning. Daar wordt met toezicht op gecontroleerd en zo nodig op gehandhaafd.
- **Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat:** Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is verantwoordelijk voor het VTH-stelsel als geheel. Dit houdt in dat IenW ervoor zorgt dat de actoren binnen het VTH-stelsel in staat zijn om hun wettelijke taken naar behoren uit te kunnen voeren. De staatssecretaris van IenW is verantwoordelijk voor de deelonderwerpen milieu en bodem binnen het VTH-stelsel. IenW heeft daarnaast een belangrijke taak in het maken van wetten en voorschriften die relevant zijn voor Tata Steel. Het ministerie is beleidsverantwoordelijk voor het terugdringen van luchtverontreiniging, en voor het halen van de nationale en Europese luchtkwaliteitsnormen. IenW is verder betrokken bij het opstellen van de maatwerkafspraken die het Rijk met Tata Steel wil maken. IenW is daarbij een partner van de provincie en de IJmond gemeenten om in de maatwerkafspraken voorwaarden op te nemen over de reductie van de uitstoot door Tata Steel om zo bij te dragen aan een gezondere leefomgeving in de IJmond.
- **Rijkswaterstaat:** De minister van Infrastructuur en Waterstaat is verantwoordelijk voor de waterkwaliteit van het Noordzeekanaal en de Noordzee. Rijkswaterstaat treedt namens de minister van IenW op als bevoegd gezag en is vergunningverlener voor diverse watervergunningen voor het lozen van gezuiverd afvalwater op deze onderdelen van het hoofdwatersysteem. Rijkswaterstaat ziet erop toe dat Tata Steel Nederland de watervergunningen naleeft en controleert ook op de lozingen.
- **Inspectie Leefomgeving en Transport:** De Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) heeft een adviserende rol naar de vergunningverlener bij de verlening van omgevingsvergunningen aan Complexe bedrijven (bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn boven een bepaalde drempelwaarde).
- **Ministerie van Economische Zaken en Klimaat:** Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) is beleidsverantwoordelijk voor zowel het Nederlandse klimaatbeleid (CO₂ terugdringen) als voor het industriebeleid. De verduurzaming van de Nederlandse industrie, waaronder van Tata Steel, is

hier een onderdeel van. Het beleid van EZK voor de verduurzaming van de industrie in Nederland laat zich kort samenvatten in “beter groen hier, dan grijs elders”.

Naast bovenstaande overheden zijn er meer overheden met een rol of bevoegdheid richting Tata Steel waar de provincie De samenhang tussen deze overheden is in onderstaand overzicht weergegeven:

EXPERTGROEP GEZONDHEID IJMOND

Op 26 september 2023 presenteerde de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat de expertgroep Gezondheid IJmond. Deze expertgroep bestaat uit deskundigen die adviseren over milieu- en leefomgevingsonderzoeken die betrekking hebben op de IJmond. Daarnaast adviseert de expertgroep over de verduurzamingsplannen van Tata Steel en over de milieu- en gezondheidswinst die de plannen zullen genereren, en over eventuele aanvullende maatregelen. Dit gebeurt in overleg met onder andere bewoners uit de IJmond. Het instellingsbesluit voor de expertgroep met daarin in meer detail de opdracht voor de expertgroep is hier te vinden.

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

In samenwerking met

Gemeente Beverwijk
Gemeente Heemskerk
Gemeente Velsen

Eindredactie

Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging

The Creative Hub - Canon

Haarlem, december 2023